

GEMEENTE BEDUM

RAAD : 13 oktober 2016

AGENDAPUNT : 3

RV NUMMER : 053

ONDERWERP : Bekrachtiging voornemen herindeling BMW

**VOORGESTELD
BESLUIT** : 1. de keuze voor de samenvoeging van de gemeenten Bedum, De Marne, Winsum en Eemsmond per 1 januari 2019 te bekrachtigen;
2. dit besluit ter kennis te brengen van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen;
3. de verkenning van andere varianten af te sluiten;
4. het college samen met de andere betrokken colleges op te dragen het spoor van de BMW-variant verder uit te werken en deze uitwerking dit kalenderjaar aan de raad voor te leggen, zulks op de voet zoals is aangegeven in het hierbij behorende raadsvoorstel;
5. het plan van aanpak visievorming en naamgeving vast te stellen;
6. het plan van aanpak voorbereiding wetgeving herindeling BMW-gemeenten voor kennisgeving aan te nemen;
7. in te stemmen met een voorbereidingskrediet gemeentelijke herindeling van € 62.500.

TOELICHTING

Bekrachtiging om per 1 januari 2019 te komen tot een herindeling van de gemeenten Bedum, De Marne, Winsum en Eemsmond en het college samen met de andere betrokken colleges op te dragen het spoor van de BMW-variant verder uit te werken en deze uitwerking dit kalenderjaar aan de raad voor te leggen, zulks op de voet zoals is aangegeven in dit hierbij behorende raadsvoorstel.

Aanleiding

Eind maart 2016 is in de gemeenteraden van Bedum, De Marne, Winsum en Eemsmond besloten:

1. in te stemmen met de tweesporige strategie rond de bestuurlijke inrichting in Noord-Groningen;
2. de colleges te vragen het spoor van de BMW-variant, dus de samen-voeging van de gemeenten Bedum, De Marne, Winsum en Eemsmond verder uit te werken en deze uitwerking aan de raad voor te leggen;
3. voorlopig gelijktijdig mee te blijven werken aan de inspanningen van de provincie, gericht op de G7-variant.

Op 6, 7 en 8 september 2016 hebben de raden van de BMW-gemeenten (Bedum, De Marne, Winsum en Eemsmond) het “verkennend startdocument” besproken. Om de opstelling hiervan was door het provinciebestuur gevraagd. Dat document verkreeg unanieme steun in de vier gemeenteraden. In dit document wordt aangetoond dat de vier BMW-gemeenten samen een bestuurskrachtige nieuwe gemeente met rond 50.000 inwoners kunnen vormen. Deze kan qua omvang van bestuur en organisatie haar taken adequaat en professioneel uitvoeren.

Dat startdocument is bij brief van 14 september 2016 aan het provinciebestuur toegezonden. Dat heeft op 29 september 2016 laten weten het inhoudelijk een goede basis te vinden voor de verdere uitwerking van de BMW-herindeling, ook omdat het verkennend startdocument in de betrokken raden groot draagvlak heeft verkregen.

Belangrijke argumenten om te kiezen voor een herindeling van de gemeenten Bedum, De Marne, Winsum en Eemsmond zijn de in het verkennend startdocument genoemde argumenten zoals:

1. het bestuurlijk draagvlak om per 1 januari 2019 te fuseren wegens het gedeelde gevoel van urgentie dat daardoor aan complexe en maatschappelijke opgaven beter het hoofd kan worden geboden en kansen beter worden benut;
2. de vier gemeenten delen al veel gemeenschappelijks in samenwerking en in provinciaal verband, maar zijn van mening dat de mogelijkheden voor samenwerking het eindpunt hebben bereikt en het tijd is voor minder bestuurlijke drukte;
3. landschappelijk, bestuurlijk en historisch vertonen de vier gemeenten een grote verwantschap;
4. er ontstaat een gemeente die robuust genoeg is om te zorgen voor meer bestuurskracht, vermindering van kwetsbaarheid en een toename van de kwaliteit van dienstverlening aan de inwoners, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven;
5. door de gemeentelijke opschaling ontstaat een gemeente die meer invloed kan uitoefenen op overheden, marktpartijen en andere partners;
6. er ontstaat een ambtelijke organisatie waarbinnen aan de ene kant meer specialisatie mogelijk is en aan de andere kant medewerkers een rol kunnen innemen die past bij de veranderende maatschappij en de gewijzigde positie van de gemeenten daarin;
7. er ontstaat een gemeente met financieel perspectief, omdat naast de haven van Eemsmond als een belangrijke economische motor, verschillende andere dragers, waaronder de agrarische sector, in een verdienmodel voorzien;
8. er ontstaat een gemeente die qua omvang in lijn ligt met andere te herindelen gemeenten of al geëffectueerde herindelingen in Groningen.

Het verkennend startdocument werd op 29 september 2016 door het provinciebestuur beoordeeld als een document dat een goede basis vormt voor

het verder uitwerken van het spoor van de BMW-variant en deze uitwerking dit kalenderjaar aan de raad voor te leggen, zulks op de voet zoals is aangegeven in dit hierbij behorende raadsvoorstel. De werkzaamheden daarvoor nemen we nu ter hand, want we willen de nieuwe gemeente per 1 januari 2019 realiseren.

De stappen van het wetgevingstraject staan hieronder vermeld.

1. Het vaststellen van het *herindelingsontwerp* betekent de eerste formele stap van het herindelingsproces.
2. Het *herindelingsontwerp* toezenden aan het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen;
3. Het *herindelingsontwerp* conform de bepalingen in de wet Arhi gedurende 8 weken ter inzage te leggen om belanghebbenden in de gelegenheid te stellen hun zienswijze te geven (dit geldt ook voor de buurgemeenten);
4. Besluitvorming door de gemeenteraden over het *herindelingsontwerp*, met verwerking van de zienswijzen (na besluitvorming krijgt dit *herindelings-ontwerp* de status van *herindelingsadvies*);
5. Het *herindelingsadvies* toezenden aan het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen.
6. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen geeft een zienswijze op het *herindelingsadvies* en stuurt het *herindelingsadvies* met hun zienswijze vóór 1 juli 2017 door aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
7. De Minister besluit binnen 4 maanden of een wetsvoorstel tot herindeling wordt voorgelegd aan de ministerraad;
8. Na akkoord van de ministerraad wordt de Raad van State om advies gevraagd;
9. Na het advies van de raad van State wordt het wetsvoorstel ter goedkeuring voorgedragen aan de Tweede Kamer;
10. Na goedkeuring volgt de behandeling in de Eerste Kamer;
11. Nadat het wetsvoorstel bekrachtigd is door de Koning volgt publicatie in het Staatsblad.

In november 2018 (maart wordt overgeslagen) worden gemeenteraads-verkiezingen voor de gemeenteraad van de nieuwe gemeente gehouden.

Per 1 januari 2019 start de nieuwe gemeente.

Behalve raadsbrede steun voor de BMW-variant zijn begin september 2016 ook opmerkingen gemaakt over de G7-variant, dus met DAL (Delfzijl, Appingedam en Loppersum erbij). Dat is niet verwonderlijk, want drie van de vier BMW-gemeenten vonden dat een sterkere en toekomstbestendiger oplossing voor de aanpak van de forse opgaven in Noord-Groningen.

Inmiddels heeft u kennis kunnen nemen van de notitie van Delfzijl en Loppersum d.d. 20 september 2016. Die gemeenten wijzen daarin de G7-variant opnieuw af en houden een pleidooi voor de DEAL-variant. Het provinciebestuur heeft hierop geconstateerd dat hiervoor slechts beperkt draagvlak is. Met die notitie, opstelling en constatering is dus de DEAL-variant maar ook de G7-variant onhaalbaar.

Het college van GS heeft ook die balans opgemaakt en is voornemens het open overleg met de 7 gemeenten (conform artikel 8 Wet arhi – algemene regels bij herindeling) op het eerder aangegeven tijdstip van 21 oktober 2016 met die conclusie af te ronden en vervolgens het initiatief tot herindeling terug te leggen bij de BMW-gemeenten (artikel 5 van de Wet arhi). Het provinciebestuur vindt het nodig dat daaraan voorafgaand die BMW-richting (nogmaals) door uw raad wordt bevestigd, nu zonder verwijzing naar alternatieven of andere voorkeuren.

Eigenlijk gaat het dan om één besluit dat uw raad eind maart 2016 heeft genomen (besluitpunt 2): de colleges te vragen het spoor van de BMW-variant, dus de samenvoeging van de gemeenten Bedum, de Marne, Winsum en Eemsum, verder uit te werken en deze uitwerking dit kalenderjaar aan u voor te leggen. De besluitpunten 1 en 3 van eind maart, namelijk de vaststelling van de tweesporen strategie en de gelijktijdige medewerking aan de G7 variant, zijn daarmee door de tijd, gebeurtenissen en besluitvorming elders vervallen.

Het gaat hier om een gelijkkluidend raadsvoorstel dat gelijktijdig in de raden van de BMW-gemeenten op 13 oktober 2016 wordt geagendeerd.

Vanaf oktober werken we nog aan een verdiepingsslag, waar het gaat om de inhoudelijke opgaven, de visie op de nieuwe gemeente, raadpleging van de bevolking, naamgeving en organisatievraagstukken. Verkrijging van maatschappelijk draagvlak, dus betrokkenheid van burgers en maatschappelijke organisaties, alsmede ter inzage legging en dergelijke zijn belangrijk. De uitkomsten daarvan krijgen hun beslag in een door de vier betrokken raden vast te stellen herindelingsadvies.

Voor Winsum geldt daarenboven dat samen met de gemeente Zuidhorn de bevolking van Middag-Humsterland in oktober wordt geraadpleegd over de onderbrenging van dat gebied in de nieuw te vormen gemeente “Westerkwartier” of “Hoogeland” (beide werknamen). De uitkomst heeft invloed op de grenzen van de nieuwe gemeenten en het inwonertal. De besluitvorming hierover zal in de begrenzing van de nieuwe gemeente in het herindelingsadvies tot uitdrukking komen.

Om het proces van opheffing van de BMW-gemeenten en de oprichting van de nieuwe gemeente te begeleiden, is het gewenst hiervoor een projectorganisatie in te stellen en een plan van aanpak herindeling BMW voor het gehele integratietraject van de vier gemeenten (uitgewerkt in deelplannen) op te stellen. Herindelen is namelijk niet iets wat je er zo maar even naast doet. In de periode tot aan de vaststelling van het herindelingsadvies kan volstaan worden met een low profile opzet. Het gaat dus om een voorlopige werkwijze. Het plan van aanpak voorbereiding wetgeving herindeling BMW-gemeenten treft u als bijlage aan. In de komende periode gaan we de projectorganisatie herindeling optimaliseren.

In de periode tot aan de vaststelling van het herindelingsadvies dienen al wel de nodige voorbereidende werkzaamheden te worden verricht, omdat de datum 1 januari 2019 anders niet haalbaar is. Om die reden is het opstellen van het (deel)plan van aanpak visievorming en naamgeving nieuwe gemeente naar voren getrokken. Na instemming met de voorgestelde aanpak kunnen deze trajecten alvast worden opgestart zodat de visie op hoofdlijnen en de naamgeving kan worden meegenomen in het herindelingsadvies.

In dit (deel)plan aanpak visievorming en naamgeving nieuwe gemeente wordt er al op geattendeerd dat een belangrijk punt van aandacht de communicatie met de medewerkers en de ondernemingsraden is en het gewenst is dat de gemeentesecretarissen de medewerkers en de ondernemingsraden op een gelijke wijze informeren. Tijdens het hele proces dient overigens zowel intern als extern goed en tijdig te worden gecommuniceerd. Dit wordt nog nader uitgewerkt in een communicatieplan.

Een ander belangrijk punt van aandacht is de wetenschap dat de voorbereiding van een herindeling de inzet van een aanzienlijk deel van de ambtelijke capaciteit vraagt terwijl de winkel tijdens “de verbouwing” open dient te blijven. Wat dit betekent voor de interne bemensing en de behoefte aan externe ondersteuning wordt nader uitgewerkt bij het optimaliseren van de projectorganisatie. Daarnaast heeft een herindeling ook nog arbeidsrechtelijke consequenties. Het overleg met de ondernemingsraden (BOR) en het Georganiseerd overleg zal dan ook zo snel mogelijk worden gestart.

Verder leert de ervaring dat een herindelingstraject alleen slaagt als er voldoende synergie is tussen alle partijen. Wat is onze gezamenlijke visie en missie voor de gemeente. Op welke thema's willen wij ons richten. Zaken welke van essentieel belang zijn voor het slagen van het herindelingsproces. Daarom organiseren wij in het voortraject gezamenlijke bijeenkomsten voor colleges en raden om over deze zaken te spreken. Werken aan een stevige basis om het herindelingsproces soepel te laten verlopen.

De voorbereidende werkzaamheden gaan gepaard met kosten waarvan de exacte hoogte nog niet is in te schatten. Voorgesteld wordt per gemeente een voorbereidingskrediet van € 62.500 beschikbaar te stellen.

Voorstel:

8. de keuze voor de samenvoeging van de gemeenten Bedum, De Marne, Winsum en Eemsum per 1 januari 2019 te bekrachtigen;
9. dit besluit ter kennis te brengen van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen;
10. de verkenning van andere varianten af te sluiten;
11. het college samen met de andere betrokken colleges op te dragen het spoor van de BMW-variant verder uit te werken en deze uitwerking dit kalenderjaar aan de raad voor te leggen, zulks op de voet zoals is aangegeven in het hierbij behorende raadsvoorstel;
12. het plan van aanpak visievorming en naamgeving vast te stellen;
13. het plan van aanpak voorbereiding wetgeving herindeling BMW-gemeenten voor kennisgeving aan te nemen;
14. in te stemmen met een voorbereidingskrediet gemeentelijke herindeling van € 62.500.

Bijlagen:

1. plan van aanpak visievorming en naamgeving nieuwe gemeente;
2. verkennend startdocument BMW-variant;
3. plan van aanpak voorbereiding wetgeving herindeling BMW-gemeenten.

Bedum, 4 oktober 2016

Burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,

De secretaris,

R. Wiltjer

De burgemeester,

drs. H.P. Bakker